Жорна часу: епіка

Тридцятирічна війна

Предыдущий пост

Ultima ratio regum I: Артилерія Нідерландської республіки 1580-1648рр. продовження

1 ноя, 2022 в 19:31

Продовження попереднього допису про голландську артилерію

Матеріальна частин артилерії Нідерландів

В артилерії не було постійних правил розміщення гармат у бойовій лінії, оскільки в цьому велику роль відігравала місцевість. На пересіченій і болотистій місцевості кілька польових гармат стояли у фронті піхоти, а дві-три на флангах під прикриттям кавалерії. Інколи гармати ставили перед фронтом війська на підвищенні чи складці місцевості, бо тоді над рівним полем можна було обстрілювати ворога з усіх боків. З огляду на особливості ландшафту та географії театру військових дій у Нідерландах, голландська артилерія проявила себе передусім при облогах ніж у польових битвах.

Артилерія різних форм і калібрів знаходилася в укріплених містах і фортецях Нідерланлів, оскільки вона, як правило, була власністю міст або придбана шляхом завоювання. На початку дванадцятирічного перемир'я Моріц Оранський використав набутий за цей час досвід, щоб виправити помічені недоліки та надати артилерії тієї досконалості, на яку вона здатна. Штатгальтер сам був хорошим артилеристом і часто керував складними експериментами, які проводилися на пляжі в Схевенінгені (***Scheveningen***), щоб знайти найбільш ефективну довжину гармати та відповідний заряд. У 1610 році Моріц Оранський відлив 24 нові гармати для своєї польової армії, а саме шість повних картавнів (48 фунтів), 12 напівкартавнів (24 фунти), 6 польових гармат (12 фунтів), а в наступному році йому було надано 50 000 флоринів на 7 років для відливання артилерії для озброєння прикордонних міст. У 1611 році Генеральні Штати повідомляли адміралтейській колегії, що відтепер не будуть відливатися інші бронзові гармати, окрім гармат 24, 18, 12 і 6, відповідно до довжини та ваги. Таким чином через рік після уніфікації калібрів у польовій армії, Моріц Оранський впровадив уніфікацію артилерії у флоті, мудро додавши сюди тип калібру, якого армія не мала (18 фунтів), але відкинув той, який широко використовувався, але був надто важким для військових кораблів того часу (48 фунтів). (2, 198) Вже станом на 1621 рік Артилерійський обоз Нідерландів нараховував близько 50 одиниць артилерії, які були розподілені між 3 невеликими обозами з 4 48-фунтовими картавнами, 8 24-фунтовими напівкартавнами і 3 польовими гарматами. (3, 15)

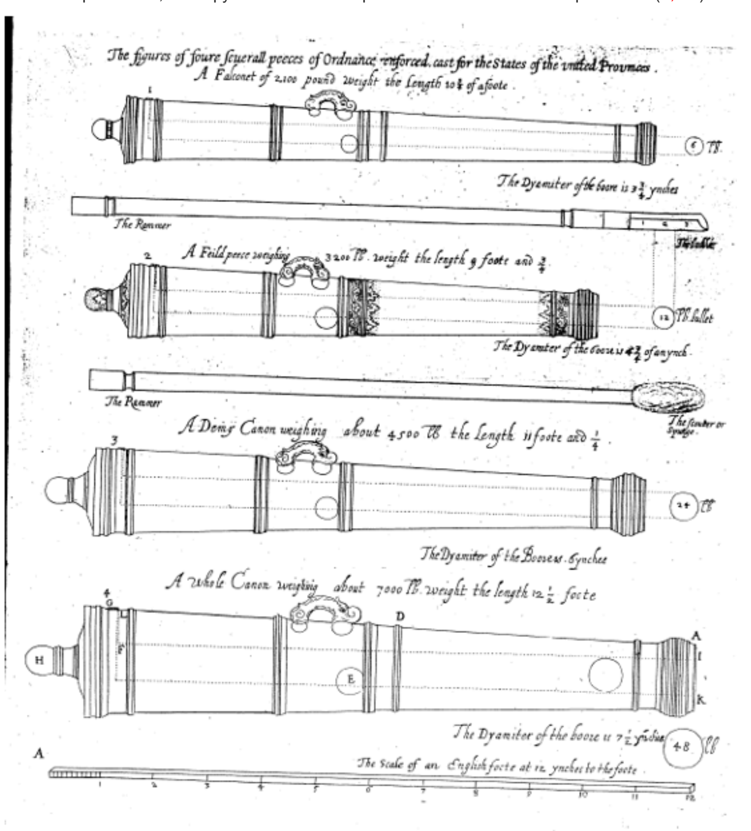

Вигляд основних гармат різних калібрів, за уніфікацією Моріца Оранського

Ймовірно, випробування із гарматами калібрів, які були прийняті в якості основних для армії, проводились ще з 1590-х років, позаяк у кампанії битві при Ніувпорті 1600р. гармати державної армії Нідерландів складались із: 16-48 фунтових, 14-24 фунтових, 7-12 фунтових, але безпосередньо участь в битві брали лише 4 24-фунтових гармат (батарейні) та 2-12 фунтових (польові) (9, 18). Артилерія Нідерландів тактично поділялась на батарейну (***Batterie***), до якої входили гармати 48 та 24 фунтів та польову (***Veld***) - решта гармат менших калібрів. Батарейні гармати використовувались для розміщення під час битви у єдиній батареї чи кількох батареях на окремій позиції в складі формувань від бригадного і вище рівня, також при облозі для руйнування фортифікації противника, польові гармати – використовувались для вогневої підтримки формувань батальйонного рівня і могли бути розміщені в проміжках між тактичними одиницями або у їх фронті.

Як вже було зазначено, Моріц Оранський чітко дотримувався своєї доктрини батарейних гармат, адже увесь його артилерійський парк був обладнаний 48 та 24 фунтовими гарматами. Повна картавна (***hele kartouw***) і півкартавна (***halve kartouw***) стріляли чавунними ядрами вагою 48 і 24 фунти відповідно, і, на думку Мауріца, це був єдиний корисний калібр. Однак 48- і 24-фунтові гармати були настільки важкими, що їх одні люфи важили 7500 і 4500 фунтів й тому їх можна було використовувати лише з фіксованих позицій. (3, 115)

Таблиця 4. **Гармати Нідерландів перша половина 17 століття**

Назва гармати	Калібр кулі (Амстердамський фунт =0,494(кг)	Діаметр люфи в фунт (см)	Довжина люфи в Мехеленських футах (0,278м)	Вага люфи фунт (кг)	Звичайний пороховий заряд фунт (кг)	Діапазон потстрілу металевим ядром в геометричних кроках (1 крок=5 геометр фут(29,58 см)=~1,48м)			Кількість пострілів на 12 годин	Кількість тяглових коней (8)
						Kernschot Point blank/ Канал люфи 0° відносно горизонту	Vizierschot Прицільний постріл (6)	Onder 45° Максимальна дальність		
Heele kartouw -Повна картавна	48 (23,7 кг)	52 (18,85 см)	11 3/4 (17 калібрів)	7000-7200 (3458 кг)	20 (9,88 кг)	250	500	2915	100-80	31 (2)
Halve kartouw (half kanon) - Напівкартавна	24 (11,84 кг)	28 (14,84 см)	10 1/2 (20 калібрів)	4500 (2223 кг)	12 (5,928 кг)	200	400	2585		23
Veldstuk (quarter Canon) - Польова гармата	12 (5,928 кг)	14 (11,37 см)	8 2/3 (20 калібрів)	3200 (1580 кг)	2,96 кг	150	300	1900		11
Veldgeschut (4) - Польова гармата	10									
Valkonet - Фальконет	6 (2,96 кг)	7 (9,8 см)	10 (28 калібрів)	2100 (1037 кг)	4 (1,93 кг)	200	400			7
Drieling of Fransche kartouw (3) - французька картавна	36				12 (5,928 кг)				після кожних 10-12 пострілів гармата охолоджується тканиною	
Scheepsgeschut - корабельна гармата	10									
Mortieren (5) - мортири										
Клас Дрейки										
Напівгарматний дрейк **(Demy Canon Drake)**	24	~15 см	7	2250 (1111 кг)	6 (3 кг)	180	340	2770		.5-9
Чвертьгарматний дрейк (**quarter Canon Drake)**	12	~12 см	6	1130 (558 кг)	4 (2 кг)	140	264	2500		.3-5
Дрейк (**Drake, draak)**	6	~9,5 см	5	580 (287 кг)	2 (1 кг)	100	196	2500		3
Малий Дрейк **(small Drake, kleine draak, minion drake)**	3	~7,5	4	280 (138 кг)	1 (0,494 кг)	40	176	800		1

(1) -Всі гармати бронзові
(2) - При транспортуванні 1 кінь впрягається у голобельно-дуговий запряг (гол. lamoenpaard), а передні 15 пар коней впряжені цугом. Аналогічно для інших гармат.
(3) - Як озброєння фортець. Зустрічаються у виняткових випадках
(4) - Виготовлено для м. Стенвійк (Steenwijk)
(5) - Використовуються як снаряди 100-фунтові гранати, великі запальні кулі та каміння. Відстань менше 600 кроків. Часто використовувались Моріцом Оранським під час облог.
(6) - передбачає прицілювання через верхню частину казенної частини та дула. Оскільки товщина металу в задній частині більша, тому канал ствола має підйом.
(7) - 6-фунтовий фальконет за рахунок довшої люфи вважавсяпересувним далекобійником; літописи часто згадують про наближення армії до ворожого міста «на відстань пострілу фальконета»
(8) - Лише близько половини числа вказаних тут коней були необхідними, якщо рухатися по сухій і добре утриманій дорозі
Відповідно до інструкції від 18 березня 1632 р. гармати, які вживались в Нідерландах були наступними:

На відміну від Моріца, його наступник на посаді штатгальтера Фредерік Гендрік Оранський (1584-1647рр.) з початку свого правління не гребував гарматою калібру менше 24 фунтів. Величезна повна картавна (48 фунтів) була ним поетапно виведена з голландського польового артилерійського обозу - відтоді вони були використані лише для облог. Фредерфк Гендрік особливо піклувався про кілька 6-фунтових польових гармат, які «належали йому особисто», хоча 12-фунтові гармати були основою голландської артилерії в той час. Цей калібр гармати було призначено основною польовою гарматою, але насправді вона була надто важкою, щоб маневрувати нею під час бою: ствол важив приблизно 3200 фунтів, а разом із лафетом, передніми частинами та інструментами для заряджання гармата важила понад 5600 фунтів (близько 2700 кг). При облозі Гертогенбоса (***'s-Hertogenbosch***) у 1629 році артилерійський обоз складався із 7 48-фунтових, 28 24-фунтових, 8 12-фунтових і 3 6-фунтових гармат. Окрім цього в обозі нараховувалось 70 гармат легшого класу ***kamerstuk або дрейк:*** 6 24 фунтових, 16 12-фунтових, 24 6-фунтових і 24 3-фунтових, крім цих гармат були ще мортири, що стріляли 100 фунтовими бомбами. (3, 142). Як бачимо, важких гармат 48-фунтів стає все менше. У другій за величною битві після Ніувпорта у Вісімдесятилітній війні - битві при Калло (***Kallo***) у 1638 році іспанці захопили артилерійських обоз голландців, котрий складався із 15 гармат: 6 напівкартавнів, 6 6-фунтових та 3 3-фунтових. У 1642 і 1643 роках голландський артилерійський обоз включав тридцять шість 12-фунтових і шість 24-фунтових гармати. (3, 116)

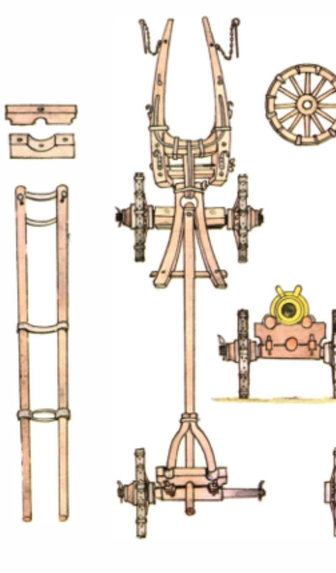

Блокваген (Blokwagen)

Як вважається, використання мобільних легких гармат належить шведам, однак голландці або одночасно або раніше запровадили в себе цілий клас легких гармат званих - «дрейками» (***Drakes, draak або kamerstuk)***. Цілі голландців на чолі з Моріцем Оранським були більш універсальними в цьому відношенні, ніж у Швеції - їхні зусилля були спрямовані, як правило, на розробку легких типів гармат, придатних як для наземного, так і для морського використання. (7, 4). Згадки про використання дрейків в армії Нідерландів припадають на 1620-ті роки. Ці гармати були такого ж калібру як і відповідні гармати з циліндричним каналом ствола, але канал ствола їх закінчувався конічною камерою. Це фактично створило більш товстий казенник і меншу порохову камеру. Менша порохова камера дрейка означала, що вони використовували менший пороховий заряд, ніж звичайні гармати подібного калібру та довжини. Це може пояснити, чому вони могли безпечно витримати вибух в пороховій камері при пострілі, незважаючи на те, що були легшими за звичайні гармати. (6)

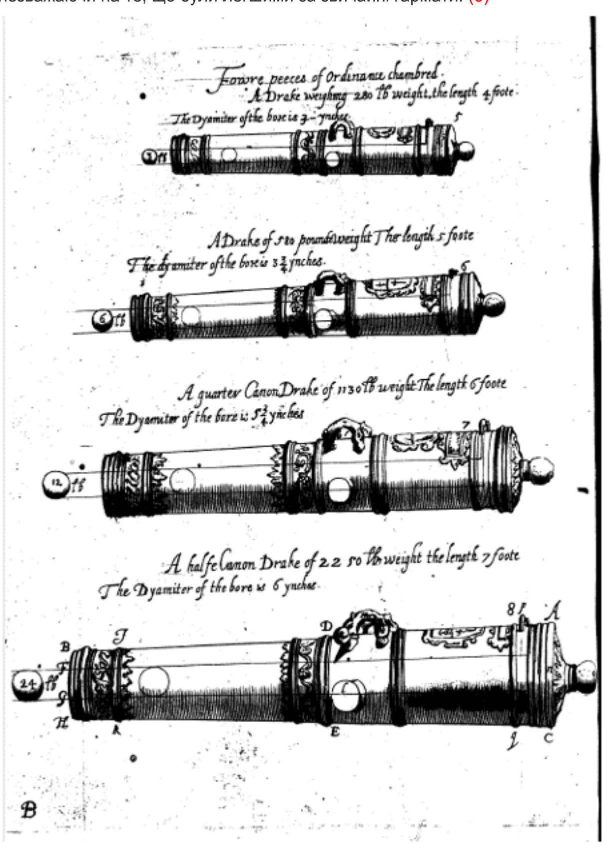

Вигляд різних калібрів дрейків

Ймовірно, перше задокументоване застосування цього нового типу гармат відбулося в 1622 році під час іспанської облоги голландської фортеці Берген-оп-Зом (***Bergen op Zoom***). Згідно з тогочасними повідомленнями англійців, які служили в голландській армії, армія під командуванням Моріца Оранського, надіслана на допомогу обложеному Бергену, була озброєна новим типом легких гармат - «дрейків». Зокрема, зазначається, що кожному піхотному батальйону було призначено по 2 одиниці цих «дрейків». (7, 5)

Загалом польова артилерія Нідерландів у 1622 році налічувала 6 12 фунтових дрейків, 18 24-х фунтових дрейків та 50 дрейків менших калібрів. (9, 20)

Повідомлення про цю нову зброю, очевидно, викликали інтерес в Англії, яка в 1625 році, готуючись до морської експедиції проти іспанського порту Кадіс, купила в Нідерландах 10 одиниць цих «дрейків». Під час боїв навколо Кадіса розгортання цього нового типу артилерії було дуже успішним, серед іншого тому, що ці гармати можна було легко транспортувати з військових кораблів на берег за допомогою звичайних човнів (через їх відносно малу вагу). Зокрема, їх використання в боях навколо форту Пунтал, де вогонь, який вели 2 дрейки (імовірно, використовуючи каністру із картеччю (11)), виведені на берег, ефективно допомогли відбити атакуючі іспанські піхотні підрозділи. В результаті цього хорошого досвіду Англія вирішила створити власну версії цього типу гармат. У 1626 році англійський зброяр Джон Браун виготовив перші англійські версії дрейків як з бронзи, так і з чавуну на основі урядового контракту. Легкі пересувні дрейки тоді широко використовувалися в Англії для морського та сухопутного використання, особливо під час громадянської війни з 1642 року. (7, 5)

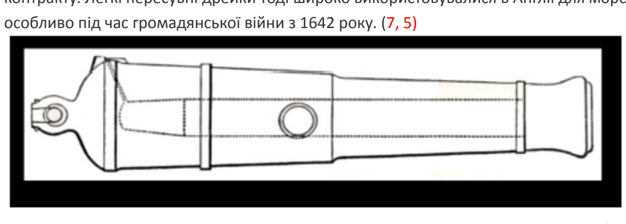

Схематичний вигляд конусоподібної порохової камери дрейка

Дрейки демонструють дві основні характеристики, вже згадані у зв'язку зі шведськими полковими гарматами – відносно короткий ствол із конічно звуженою пороховою камерою в казенній частині гармати. Цікаво, що на деяких сучасних кресленнях цього типу гармат це характерне конічне звуження, можливо, з міркувань секретності, взагалі не зображено. (7, 5)

Характерно, що під час раптового захоплення логістичної бази іспанської армії у Фландрії м.Везель (***Inname van Wesel***) у 1629 році, голландцями було захоплено 9 дрейків (***draecken***). (8, 406) Ймовірно, окрім Англії, використання коротких та легких гармат поширилось і на іспанську армію.

Підбиваючи підсумки, скажу, що вплив на формування артилерії Нідерландів відіграли такі чинники, як відносно невелика територія Республіки, із масштабною мережею водяних транспортних каналів, річок, буквально всіяна укріпленими містами, фортецями та невеликими фортами. Артилерія в цьому випадку розвивалась в бік зростання кількості великих калібрів і можливістю їх перевезення таким ландшафтом. Легша польова артилерія, хоч і розвивалась, використовувалась за одним призначенням утриманням ключових фортів і штурмом укріплень, але аж ніяк не підтримкою піхоти в масштабних польових битвах, яких з 1600 року по 1648 рік практично не було. Може, й тому ми не побачили «голландського Густава Адольфа» на полях битв із полковими пушками?

Стосовно організації артилерійського корпусу, то його розвиток завдячує державному устрою Нідерландів, при якому військова влада зосереджена в одних авторитетних руках. Це в свою чергу гарантує фінансову та логістичну підтримку всього державного апарату для армії. При плануванні військової кампанії, проводилась величезна бюрократична робота по оповіщенню всіх посадовців артилерійського корпусу, робились ретельні розрахунки потреб у фінансах та матеріальних запасах. Кожен елемент системи виконував свою роль відведену саме йому. Варто згадати, що у час релігійних суперечок маса видатних вчених і ремісників протестантів втікала від Контрреформації по всій Європі і зосереджувалась в Нідерландах, це також примножило інтелектуальний і висококваліфікований трудовий потенціал молодої Республіки.

Класична теорія революції у військовій справі 1560-1660рр. базується на двох підсистемах, які стимулюють одна іншу: перша - військово-технічна, друга – військово-соціальна. Простим прикладом спільної роботи цих підсистем може бути приклад з винайденням розривних ядер (бомб) у 16 столітті– тут спрацювала військово-технічна система, яка стимулювала військово-соціальну таким чином, що винайдення бомб змусило організувати військово-соціальний інститут феєрверкерів, які не просто розвивали своє ремесло, а й передавали досвід шляхом навчання, в даному випадку у Лейденському університеті на початку 17 століття, випускники якого далі удосконалювали технічну частину об'єкта своєї науки.

1. Свята Варвара-покровителька артилерії.
2. які створили так би мовити гільдію, в той час як нововинайдене мистецтво розглядалося як звичайне ремесло, до якого спочатку потрібно було прийняти в якості підмайстра, а потім розкрити йому таємниці такого ремесла.
3. Назви посад *Constabels* і *Kanonniers* зазвичай голландські військові історики також часто ототожнюють, не розуміючи їх різниці і лише посилаються на письмові джерела Наприклад на сторінці 45 у Anthony Duyck, Journaal. Deel 1, boek 1 вказано що ці посади «використовуються довільно для того самого відношення. Однак спочатку констеблі, здається, були різновидом унтер-офіцерів, і навіть у той час, коли ця відмінність більше не дотримувалася, ми знаходимо тут і там окремо згадуваних *Constabels* і Kanonniers. Таким чином, у вересні 1591 року було призначено комісію для восьми одиниць артилерії, надісланих до Франції на підтримку Генріха IV: комісія для «Класа Бекмана як коннестабеля», а також комісія канонірів числом до дев'ятнадцяти». Ми також не можемо на філологічному рівні визначити правильність перекладу і використовуємо подібні за значенням україномовні варіанти.
4. *Instructie voor de Controleurs van de Werken, Meesters Ingenieurs, Commisen en Conducteurs van de Approchen, Instructie voor den Meester Generaal van de Artillerie of Geschut; Instructie voor den Controleur van het Geschut; Instructie toor de gemeene Officieren van den trein van de Artillerie; Instructie en orders voor de Meesters van de Vuurwerken; Instructie voor den Brugmeester en zijn Controleur; Ordonnantie voor den Commies en Opzienders van de trekpaarden en drijvers van dien in het leger.*
5. *Kapitein-generaal der Unie* – звання і посада у Сполучених Провінціях Нідерландів. З 1589 року по 1625 рік на цій посаді перебував Моріц Оранський, як головнокомандувач державної армії Нідерландів.
6. В інших німецькомовних князівствах такі помічники називались *handlangers.*
7. Окрім реєстрів артилерійського обозу, в згаданих джерелах можна побачити весь перелік матеріалів і спорядження, який перевозився для використання артилерії.
8. На окремих гранях вказаної палички було виражено поділки калібрів гармат у Нюрнберзьких фунтах – 0,509 грам, а артилерія Нідерландів виготовлялася у Амстердамських фунтах -0,494 грами.
9. Важчі, як правило 48-фунтові гармати, перевозились знятими з лафетів і поміщеними на спеціальні чотириколісні вози *Blocwaghen* або *blokwagen*, які дозволяли краще маневрувати довгими гарматами, вдосконалений шляхом кріплення ствола безпосередньо на осях, які могли обертатися незалежно один від одного, і при цьому не руйнувався лафет під час транспортування важкої гармати нерівною дорогою. Гармати легших калібрів пересувались на лафетах з використанням причіпних передків із одним конем голобельно-дуговому запрягу (гол. *lamoenpaard*), а рештою коней - цугом.
10. Фламандський математик-універсал, інженер-винахідник. З 1592 року був особистим радником Моріца Оранського. В 1600 році організував інженерну школу при Лейденському університеті.
11. Нім. *Kartätsche* або англ. *Canister shot*, які можна вважати попередниками пізнішої картечі у 17 столітті: кілька великих свинцевих куль круглої форми, складених навколо центральної планки на залізному або дерев'яному диску, покриті мішком і перев'язані мотузкою. Використовувались і мали ефективність проти ворожої піхоти на незначних відстанях.

44 ОАБр і всім героям-артилеристам України, які свято боронять свою землю - присвячується

Метки: Нідерланди, артилерія, організація

♡ 4 | Оставить комментарий | В избранное | Поделиться | Отслеживать | Пожаловаться | Ссылка

Профиль

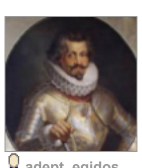

adept_egidos

adept_egidos

Календарь

Ноябрь 2022

Вс	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Весь архив

Метки

1619 1622 1628 1629 1630 1631 1632 1635 1636 1646 Іспанська армія Італія Альте Весте Бернгард Бургундія Бюкуа Валленштайн Вальтелліна Відень Вімпфен Габор Бетлен Галлас Географія війни Гогенлое Густав Адольф Доль Дюнкерк Казале Камянець-Подільський Кераско Конде Ла Валетт Лотаринзька армія Лютцен Мантуя Монферрат Нассау Нюрнберг Нідерланди ... офіцери перемога питання полк полон політика підрядник реконструкція ренегати реформи рецензії рота світовий контекст список сінема січень тактика тактичні школи трактати французька армія фінанси хронологія шведська армія ігри імператорська армія іспанія

Все метки

Категории

история

Все категории

Комментарии

adept_egidos 2 ноя 2022, 15:35
Ultima ratio regum I: Артилерія Нідерландської республіки 1580-1648рр.
Є видання історичні, але поки у видавців руки до Тридцятилітньої війни не дійшли.

faber_scriptor 2 ноя 2022, 15:24
Ultima ratio regum I: Артилерія Нідерландської республіки 1580-1648рр.
Будем надеяться, что это позорная и преступная для нас война закончится и все получат по заслугам.
Что касается вашей работы и публикаций - дык, неужели у вас в Украине нет хороших…

adept_egidos 2 ноя 2022, 09:57
Ultima ratio regum I: Артилерія Нідерландської республіки 1580-1648рр.
Радий вітати! Неодмінно поборемось.

grid_ua 2 ноя 2022, 09:33
Ultima ratio regum I: Артилерія Нідерландської республіки 1580-1648рр.
Доброго дня! Треба бороться за свое щастя :)

irkuem 1 ноя 2022, 23:47
Ultima ratio regum I: Артилерія Нідерландської республіки 1580-1648рр.
С возвращением!
И спасибо за материал!

Разработано LiveJournal.com

Дизайн Jamison Wieser